

Algiri sebek Áp-tÁse.

Hozzájadt: hajás mester
2007. január 25. Csütörtök 18:37
Utolsó frissítés 2009. november 14. Szombat 10:27

A hajás Áp-tÁsÁnek egy internetrál letöltött terv alapján kezdtem hozzá, a cikkben az eddig megszokott mádon, "IÁp-srÁ-l-Áp-sre" mutatom be a hajás Áp-tÁsÁt.

2005 novemberben kezdtem el egy algári sebek Áp-tÁsÁt F. Chapman terve alapján. A terv itt látható, az internetről letöltöttem le, Ás egy digitális másolás Ázernél nyomtatattam ki 1: 50 méretarányban. A rajzon az eredeti IÁptÁk van adva svéd, angol Ás francia lábban, ebből kell ÁjtszÁjmolni metrikus mértÁkre.

Ráviden a hajás-pus tÁrtÁnetÁbál: barbareszk kalászok fejlesztettÁk ki a XVII szd. elején a fÁldkÁzi tengerei gÁj, a tÁzerÁ fokozÁsa Árdekben, megtartva az evezÁ hasznÁjat lehetÁsÁgÁt, Ás hasznÁjltÁjk a XIX szd. kÁzepÁi. Ájtette a spanyol Ás a francia haditengerÁszet is. Nem csak hadi, de kereskedelmi forgalomban is elÁfordult. Az Áp-tÁsÁ szokÁjsos lamellÁjs ÁsszerakÁs mádszerrel indult, a terv alapján megrajzoltam a gerinc Ás borda sablonokat ezeket papÁ-rbÁl kivÁjgtam Ás az alaplemeze tapÁtaragasztÁval ráragasztottam, ez a mádszer sokkal pontosabb kivÁjgÁst biztosít, mint a szokÁjsos karbon papÁ-ros ÁjtmÁjsolÁjs. ÁrdekessÁgÁp elmondom, hogy a bordasablonok kidolgozÁjsÁ szÁjmÁ-tÁgÁpet hasznÁjltam, a rajzokat scanneltem, kettÁvÁjgtam, tÁkrÁztem, majd Ájra illesztettem, ez Ágy sokkal pontosabb eljÁrÁs mind a fÁloldal karbon papiros ÁjtmÁjsolÁjsa. Persze ez egy tÁrelemjÁtÁk, mert ahhoz hogy pontosan illeszkedjen, szÁksÁg van a scannelÁs utÁjn egy-kÁt fokos forgatÁsra, Ás a scannelÁsnÁl is el kell talÁjni a megfelelő bontÁst ahhoz, hogy a máret ne vÁjltozzon. Mivel a bordarajz a palÁjnközött méreteket adja meg ebből a palÁjnk vastagsÁgÁt - nájlam 1mm - le kellett venni. A lamellÁjk kivÁjgÁsa utÁjn a papÁ-rt lemosÁjssal eltÁvolÁtottam, a hajás vÁjzÁjt ÁsszeÁjltÁttam, Ás a gÁrbÁlleteknek megfelelően lecsiszoltam. VigyÁjni kell arra is, hogy a hajás elején Ás vÁgÁn, ahol a vÁ-zvonal hajÁjsa nagy, a bÁvÁlÁ oldalon megfelelő rájhagyÁjssal dolgozzunk, kÁlÁjben a palÁjnkna nem lesz megfelelő a felfekvÁse.

Az Áp-tÁsÁ korai fÁjzÁjrál nincs kÁp, mert akkor még nem volt digitális gÁp, ezÁrt csak szÁbeli beszÁjmolÁst. A gerinclemezt kiszabÁjÁj a gerincet figyelmen kÁ-vÁl hagytam, az csak kÁsÁbb kerÁl felragasztÁjsra. EzutÁjn kÁvetkezett a fedÁlzet palÁjnközÁjsa, majd a mellvÁdet tartÁ bordÁjk elkÁszÁ-tÁse, ehhez egy tartÁkeretre volt szÁami a sÁlya hosszÁjra csavarozott kÁt fÁggÁleges, a felsÁ rÁszÁn a mellvÁd Á-vÁnek megfelelően ledolgozott rÁteglemez bÁl Ás az erre szÁgezett vÁ-zsintes tartÁlemezbÁl Ájlt, aminek kÁzepÁt a mellvÁd felsÁ vonala szerint kivÁjgtam, a bordÁjk helyén kis bevÁjgÁsokat alkalmaztam. A bordÁjkat ezekbe illesztve a fedÁlzethez ragasztottam. EzutÁjn a kÁtoldali ÁjgyÁ fedÁlzet kÁvetkezett. HasonlÁan oldottam meg az orr Ás a tat Áp-tÁsÁt is.

Mivel a hajás nem kitbál ÁpÁl a megfelelő nyersanyag elÁteremtÁsrÁl magamnak kellett gondoskodni, a bordÁjkat Á gerinclemezt kÁ-sÁrletkÁppen - sokaknak talÁjn megdÁbbentÁ mádon -5 mm-es laminÁjlt padlÁbÁl kÁszÁ-tettem, tÁkÁletesen bevÁjlt, kissÁ nehÁz fÁrÁszelni, de csiszolni annÁj kÁjnyebb Ás a palÁjnközÁjs utÁjn semmi nem láj belÁle. A tÁbbi anyag vÁrtÁs bÁkk, ami rági kiselejtezett irodabÁtorokbÁl szÁjrmazik, valamikor még fÁjbÁl gyÁjrtott azokat. Marjai is ezt ajÁjnlotta. Sajnos a kÁszlet lassan kimerÁl. A feldolgozÁshoz kell náhÁjny alapgÁp, amit máj bemutattam egy korÁbbi cikkben. A bordÁjzatra egy rÁteg palÁjnk kerÁl, 1mm vastagsÁjgÁ, 4mm szÁles, 120 mm hosszÁ csÁ-kokbÁl, de a vÁgeken természetesen elkeskenyednek, szÁlesednek Ás rÁvidÁlnek a szÁksÁg szerin felrakÁjs a kÁvetkezÁ, a máretre vÁjgott palÁjnkot vÁ-zbe Ájztattam, Ágy nagyon kÁjnyen hajlik. Az ÁlÁt Ás a kÁjzt bordÁjkat faipari ragasztÁval bekentem, a kÁt vÁgÁt pedig pillanat ragasztÁval ragasztottam, majd megfelelő há mársÁkletekre beÁjltÁ-tott vasalÁval a helyén szÁjrtÁttam, Ágy tÁkÁletesen idomul a felÁlre, a ragasztÁ kÁtÁ zavarja, sÁt elÁsegÁ-ti, hogy az anyag nedves. Arra kell nagyon vigyÁjni, hogy a bordÁjk kÁjzt a vasalÁt ne nyomjuk erÁsen, mert a palÁjnk akkor belapulhat. A szÁgeztÁs ennÁl a méretarájnyÁj megvalÁsÁthatatlan, kÁpzeljÁk el, e cm-es szÁgefj a maketten 50- szer kisebb, 0,4 mm lenne.

Ásjabb kÁpek az Áp-tÁsrÁl:

Â

A továbbiakban kevesebb szöveg lesz, az Áp-tás folyamatát inkább kövekben szeretném bemutatni.

{mospagebreak title=2.rész}

A cikk első részét azzal zártam, hogy az Áp-tás további folyamatjáról is beszámoló cikket fogok megjelentetni a lapombajain. Nos elérkezett az a pillanat, amikor azt hiszem, ezt érdemes megtennem.

Következzen első részéről néhány tólati kép:

A hajás Áp-tás famunkáiban semmi olyan nem volt, amit mások már ne láttak volna meg, úgyhogy azzal nem foglalkozom. A festéshez nincs valami nagy örökem, és főleg is tőle, mert ha ekkor az ember elront valamit, azt már lehet kijavítani. Ágy érzem most se nagyon remekeltem, első részét azt gondoltam, hogy csak pácolok és lakkozok, de a pácolás után olyan foltos volt a hajás oldal, hogy visszatértem a festéshez. Nem tudom, mások hogyan csinálják, nekem ez a pácolás sose jött be. A festés után, a festett és natúr részeket egyaránt matt fényű, hígított lakkal ecseteltem aranyozás volt a legkellemetlenebb, mert a festék olaj bázisú volt, beszívórgott a maszkolás alá, és ráadásul napok kellett várni mire megszáradt.

Á

Á
Á

Á%os nÁhÁny kÁzeli kÁp:

Á
Á

Á
Á

Ami azt illeti fÁnykÁpÁsznek se vagyok igazÁn valami nagy tehetsÁg, sose sikerÁl igazÁn jÁ kÁpeket kÁszÁ-teni. tÁ sÁtÁt, vagy tÁ vilÁgos, vagy Áletlen, Ás mindig Áppen ott van ÁrnyÁk, ahol nem kellene.

ValÁszÁ-nÁ± a vaku a fÁ bÁnÁs, Ás termÁszetes fÁnyben biztosan jobb lenne, de hÁt egy panelban hol van termÁszes fÁny.

Ebben az ÁllapotÁban a hajÁtest mÁjr csaknem teljesen kÁsz, mÁg a tatsÁtor vÁzÁjt kell elkÁszÁ-teni, Ás a taffelÁpÁ-tmÁny oldalÁra, az ÁgyÁ° lÁ'Ásek alÁ jÁjn mÁg mindkÁnt oldalon 6db dÁ-szÁ-tÁ' tÁbla, ami sajnos a terv kidolgozva, arra nekem kell valamifÁle arabeszket kiÁtlenem. De ezeket majd csak kÁsÁ'bb fogom megcsinÁjni, kell valami vÁltozatossÁig a munkÁjban.

Áopp ezÁrt most ÁttÁrek az Ágyuk elkÁszÁ-tÁsÁre. Kell 4db elÁ'renÁzÁ' 12 fontos, 16 db oldalra nÁzÁ' 6 fontos, Á fontos a taffelÁpÁ-tmÁnyre, Ágyhogyl lesz mivel foglalkozni az elkÁvetkezendÁ' tÁli estÁken. Azt, hogy mikÁpp gyÁrt mÁg nem dÁntÁttem el, valamikor kÁ-sÁrleteztem ÁlomÁntÁssel, nos akkor nem valami jÁl sikerÁlt, most Ájra megprÁbÁlom, ha nem jÁn be, akkor esztergÁlyozom fÁbÁl, mert fÁmesztergÁjm nincs.

TehÁt valÁszÁ-nÁ±leg januÁjr is lesz mÁjr, mire a kÁvetkezendÁ' rÁsz sorra kerÁlhet, addig is mindenkinek jÁ ÁpÁ-tÁst.

hajÁmester

{mospagebreak title=3. rÁsz}

Jácskáján megkésve, aminek okairól nem akarok írni, folytatom a sebek áprós-társának bemutatását, ami az ügyek elkészítéséről szól. Ez annak is komoly munka, aki ehhez megfelelő gépekkel rendelkezik, hájt még az olyannak, aki ehhez semmi sincs. Mit tehet? Elkészítette, ha van hozzá egy alkalmas ismerőse, vagy készen megvásárolja, vagy valahogy megkíszéri vele.

En ezt csináltam. Először próbálkoztam az alomintéssel. Köt probléma adódott, az alom felhúléte túl durva lett még talán le lehetett volna csiszolni, de az intécsbe nem tudtam megfelelően készpontos furatot készíteni. Furat nélkül az ügyös meg semmilyen.

Esztergálni fűzőt, csak ez maradt, mert ehhez egy eszközt otthon is össze lehet barkácsolni. Mint ezt itt.

Az alapja egy falpra rögzített műanyagcsigákra, aminek fejébe egy levágtott fejű facsavart fogtam, vele szembe tartva csigákra egy L alakúra összeállított fa lapba szilícizált jütők villanymotor tengelye. Egy készítményes lemezre kész. Túl sokat nem akartam vele bajlódni, ezért csak ideiglenesen lett rögzítve az egysz pillanatszerűtől. Megelőző vastagságú fa rődből levágtam az alapanyagot, a köt végébe szűkszerű vastagságú fűrészvel befűző egyik felét behajtottam a facsavarba, a másikat a villanymotor tengelyére húztam és májra indult is az esztergályozás. A furat készpontos lett. A köt csigák egybeesésének a pontossága nem olyan fontos, mert a kész is kőzzel kell vezetni. Az elkészült ügyös oldalát árttam és egy vékony rődből levágtott csapot vertem bele. Most májra csigák bronz szálra akról festékkel kellett lefesteni és kész. Persze nem olyan ítványos mint a fém, de ha jól megválasztjuk a fémbe a furat esztergályozott ügyös sem éppen tökéletes májolata a korabeli ívegeknek. Itt mindenféleképp a precíz intés lenne a jás, de házilag kivitelezhetetlen.

Az ügyös talpak elkészítéséhez az itt írtatás fém sablont készítem. Ezt egy megfelelő vastagságú rődből elkészítve, egy krokodil csipesszel rögzítem, a szabad végénél satuba szorítottam, a hozzájárhat a részen lombfűrésszel körbe vágtam, aztán tűreszelővel kiigazítottam, majd kivéve a satuból a másikat oldalánál befogtam. Gy megmunkálva befejeztem. A kerekeket a csigákhoz hasonlóan mádon esztergályoztam, az összeragasztás meg előlét sebb nehézséget nem okozott, ahogy a tengelyek elkészítése sem. Aztán pácolás, és a csigák felhúléte a lafettára. Itt a szűgnek elő kell írni, mert előlétben beverhetetlen, vagy mindent szétrepeszt. Hogy miért nem festetem párosra az ügyös talpakat? Mert úgy gondoltam, ez egy kalászhajás, ráadásul berber, és nem valószínű, hogy mindenben körvették az európai szokásokat.

Az ügyök felrakása a fedélzetre nem jelentett igazán nagy munkát, mert a tervből teljesen nyilvánvaló, hogy fixre voltak kötve és nem rendelkeztek vontatásos kátelekkel, azaz nem lehetett előre hátra mozgatni őket. Akkor hogyan írták? Nos a korláton áthajolva, ami nem lehetett valami kellemes elfoglaltság egy kátelekzet hevőben. Azért volt mindez így, mert a mozgatáshoz nem volt előg hely. Ezért nincs ügyös ablak sem.

Végül a hűny köp a hajásról, melyen májra rajta van a tájtor vőza, és a taffelópátmány oldaldőse is. Ez fű kifaraghatatlan volt. Ezt az egyszerű dőst vékony rődzdről hajlítottam és aranyfestéssel ellátva, az oldallapok ragasztottam, nem éppen a legjobban sikerült.

Á

Â Ezek a képek kiss  jobbak mint az előzőek, mert természetesen f nyben készültek,  s megtanultam azt is, hogy a felbontással nem szabad dolgozni, mert ez olyan hatást kelt, mintha nagy t  alá helyzen nk a haj t, ami  gy a részletekben már nem valami szép képet mutat. A képélesség még mindig nem a legtökéletesebb.

Az építésben már jóval előbbre tartok, a vitorlákat megvarrtam, most készülnek a vitorla rudak. A befejező cikkem fog sz lni.

 cedv zzlettel: haj mester

 

{mospagebreak title=4.r sz} 

Ebben a részben a vitorlázat elkészítéséről, a k t lfon sr l, a haj ra való felszerelésről tájékoztatom az

Megfigyeltem, a haj  p t sr l sz l  cikkek nem sokat foglalkoznak ezzel a t m vel, ezért a bemutatást most b veszem az előző részekhez képest.

 

A hajó vitorl zata az alábbi tervrajz szerint k sz l t 

Â

Â

Ez egy spanyol sebek vitorla tervezete, de mivel a hajás 80 %-ban megegyezik az algá-ri sebekkel, a vitorlázatot is bizonyára hasonlász volt.

Â

A vitorlázatot szánáshoz a rozsdavárás szánt viltasztottam, ami Mediterráneumban elággá elterjedt volt, ahogy az tál korabeli festményen is láthatás. A kalászok fáláttább kedvelták ezt a balás szint, ami már a lvtányival felmeteltett. Kász-táshoz legjobb a sokat használt, agyonmosott pamutvászon. Ebben a szánben nem volt, ezért át kellett vásárolnom, de a felhasználás elátta forrás vászben alaposan kifáztam, ami csákkentette a merevságot. Az alábbiakban tatvitorla elkász-tását láthatjuk

Â

Â

A vitorla kiszabásához a tervrajzról másolatot kász-tettem egy papárlapra. Erre rajzoltam a beszegáshoz szánt kászteri felhajtáshoz 10 mm-t. Ez az anyag vastagságtá fázg, a vastagabb anyagnál tábbet, a vónkonyabbnál kevesebbet kell. A vitorlacsák-kok varási vonalait is ábrázoltam, ami megkányti majd a további munkát. Ez a szabásminta.

Â vásznat keménytás vászbe áztattam, majd finoman kivasaltam. Ettál a vászon merev lesz, ami megkányti a pontosabbá teszi a szabást. A szabásmintát a vászonra helyezve, náhány ponton ragasztás szalaggal a vászonhoz ragasztva, puha, 2B-s, tompa hegyű ceruzával á egy vonalzával elágeztem a kábrerajzot. A szabásmintát az anyagról leváve, a hiányzó részeket kász-tettem Arra is figyelni kell, hogy az anyag szávási vonalai megfelelően essenek. Ezt kálánsen a háromszálg alakú vitorláknl lehet elszáni.

A kávetkezé lápásben varásáppel vágigvarrtam a vitorlacsák-kokat imitálás vonalat, majd já áles ollával kábrbevettem a rajzot. A vitorla hosszabb oldalánál pontosan a szabási vonal mentán, a tábbi részen kb. olyan 2 cm ráhagyással. Ez azért kell, nehogy a kásábbiek során kellemetlen meglepésben legyen kászánk azáltal, hogy nem lesz elegendő anyag. A felhajtás, a varás során az anyag házadik. Az utolsó oldal beszegásánál nem biztos, hogy az eredetileg rajzolt vonalon adja ki a megfelelő alakot, ezért minden beszegás után a szabásmintával ellenárizzá, á ha kell, a rajzot másdos-tjuk. A sablonról természetesen a már beszegett oldal ráhajtási fázát levágjuk.

Â

Â

Â
Â

A hosszabbik oldal mentén megkezdtem a beszélgetést. Ennek első lépéseket a vitorla szegélyét bevezetem, azt a felhajtási vonalra fektetve egy 15 cm hosszú fémlemezt, forrasztással a csatlóval felereltem rá a kábelre és a rősztet a szájra vasaltam. Lépéseket ilyen módon végigmentem a vitorla oldalán. Ezt megismételtem újra a második felhajtással is. Ekkor már nem vezettem, mert a végtől az első felhajtás visszaegyenesezik. Ha ¼gyesek voltunk, a vitorla szegélye tüköletes egyenest fog adni.

Á

Á

Aztán varrásokkal végigvarrtam, majd a többi szegélyt megismételtem ezeket a lépéseket. Előtte persze a felhajtási vonal mentén levágtam. Az első vitorla kivételével minden szegély pontosan a vonalra került, ott kissé igaztani kellett. Ilyen okok miatt, ezért mindig a hosszanti varrások cső-kokra merőleges oldalt hagyjuk utolsónak, mert nem mutat valami jó, ha az oldal nem párhuzamos a cső-kokkal. Ez a leírás természetesen csak a latin vitorlára igaz, más alakoknál más a szabály.

Lehet mászkál is. A behajtandó félre egy maszkoló cső-kot ragasztunk. Ilyenkor a végső nem vizezzék. A felhajtás ugyanúgy történik, mint az előző esetben, vasalással a cső lemezzel. Végül a ragasztó cső-kot lefejtjük a behajtást véglegesre vasaljuk. A cső-k leszedése meglehetősen macerás, ha ugyanis nem vagyunk átvatosak, a szőlőszőlőket magával viszi az anyag rojtos lesz. Ezért nem szoktam alkalmazni, annak ellenére, hogy sokkal pontosabb eredményt érhet el vele, mint az előzőben leírt módszerrel. Ha valaki kissé merev vitorlaszövet akar, a papírt akár szegélyben is hagyhatja,

A vitorlákra még egy erősítő cső-kot is kellett varrni a fogószálak kábeleket számára. Ez úgy készült, hogy egy 10 mm vastagon cső-kot oldalból 3-3 mm-t felhajtottam kábelzár, a vitorlára rajzolva a felvarrás helyét, 5 cm-ként technokodragasztottam, majd levartam. Ez volt a legnehezebb.

Aztán a kész vitorlát újra jó kimostam, az átvatosan kivasaltam. Ez az átvatos azt jelenti, hogy a vasalás csak a helyre kell, nem hűtjük, mert ekkor a vitorla olyan mértékben deformálódik, hogy kezdhet el a munkát a munkát.

A vitorlát kábelzárrel is el kell látni. Ezek a szegélykötő cső a fogószálak kábeleket. A fogószálak kábeleknél jelentkező gyakori probléma, a kábeleket vissza állnak, gyakran természetellenes pozícióba vesznek fel. Ezen ön úgy segítettem, hogy a végül egy csepp ragasztással a kábelhez.. A többi munkát nem akarom részletezni, mert az egy szakkönyvet is megírtam.

Miután elkészültek a vitorlák nekikezdtem a vitorla rudaknak. Ezt a sorrendet mindenkinek ajánlom, mert a vitorlát a legnagyobb igyekezettel sem sikerül mindig pontosan varrni, az ha a kész vitorlák a kábelnek bizonyul az nagy bosszúság. Az OBI-ban vásárolt békka rudakból faragtam ki ezeket megfelelő alakra a cső mentén. Az első cső felvételre a rudakat erősen hűtött barna festékkel szívtattam.

A kátfeszítésszerű munkákat nem akarom részletezni, mert erről is rengeteg az irodalom. A kátfeszítés a tervrajz alapján készíthető.

A kátfeszítést Á-gy fontam. Primitív, mint minden magam készítettétől, de jóval másképp.

Á
Á

Á

A kátfeszítések anyaga Anchor nevű horgoláscső. Kapható 10, 20, 40, 60, 80 átmérőű vastagságban. Az ettől vastagabb kátfeszítéseket persze sodorni kell. Ezek kombinációjából viszont rengeteg sok máret hozható ki, olyan sok, amennyire nincs is szükség. Mivel csak fehér szálban kapható a festés kikerülhetetlen volt. Ez a használati utasítást követve egyszerű dolog. Az állókátfeszítéshez barna ruhafestéket használtam. Mivel a gombolyag egyben nem festhető, motring kátfeszítéssel beléle úgy, hogy a dohányzást asztal szélére tekertem, hogy fessze ne gabalyodjon több helyen csőrnél. Lazán átkátfeszíttem, aztán festettem, szárítottam, majd egy papírhengerre csavartam. A futókátfeszítés festéséhez alábbi keveréket használtam. Egy dl vízben megfőzök 2 db teafiltert, 2 kávéscsészét és egy csipetnyi szárga ruhafestéket teszek bele, ezzel egy tejeskávés szálnál készítek. A fonalat egyszerűen áthúzom az oldaton, papírhengerre csavarom és szárítottom, úgy ahogy a kátfeszítés.

Egy jó tanács. A kátfeszítést mindig a sodrás elátott fessék meg.

Kátfeszítés a hajókátfeszítéséről és vitorlázásról.

Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á
Á

Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á

Eredetileg úgy terveztem, hogy ez lesz a befejezési rész, de nagyon sok munka van még hozzá. Olyanok, mint a csónak, a horgony, evezők stb, ezért ez a rész nagyon hosszú lenne. Így gondoltam, hogy az eddigi építési részt most ismertető további munkáim pedig egy újabb cikket írok majd.

Huszár László